

Ks. Marek Chmielewski

ŻYCIE KONSEKROWANE – ZNAK I MANIFESTACJA PROROCKIEJ MISJI KOŚCIOŁA*

We wprowadzeniu do posynodalnej adhortacji apostołskiej *Vita consecrata* Jan Paweł II pisze, że „[...] życie konsekrowane znajduje się w samym sercu Kościoła jako element o decydującym znaczeniu dla jego misji, ponieważ wyraża najgłębszą istotę powołania chrześcijańskiego” (VC 3). A ponieważ „[...] życie konsekrowane objawia jedność przykazania miłości – nierozzerwalną więź między miłością Boga a miłością bliźniego” (VC 5), dlatego bez trudu rozpoznamy w papieskich słowach echo słynnego zawołania św. Teresy od Dzieciątka Jezus: „W Sercu Kościoła, mej Matki, będę Miłością”¹.

Dziś za zupełnie oczywistą uznaje się prawdę, że życie konsekrowane w różnorodności swoich form stanowi integralną część życia Kościoła świętego. Warto jednak zdać sobie sprawę z tego, iż Ojciec Święty nie bez powodu we wstępie do wspomnianej adhortacji podkreśla centralną rolę życia konsekrowanego w Kościele. Wymowny jest także podtytuł tego dokumentu, akcentujący znaczenie oraz misję życia konsekrowanego w Kościele i w świecie.

Usytuowanie życia konsekrowanego w samym sercu Kościoła jest owocem soborowej i posoborowej eklezjologii, w której Kościół nie jest ujmowany w kategoriach jurydyczno-instytucjonalnych, ale nade wszystko jako Misterium, Komunia i Misja. Życie konsekrowane jest zatem znakiem i przejawem Kościoła w tych trzech zasadniczych jego aspektach. Oznacza to, że osiągnięcie chrześcijańskiej doskonałości osób konsekrowanych przez

* Opublikowano w: „Życie Konsekrowane” 2000, nr 4, s. 28-34.

¹ Św. Teresa z Lisieux, *Rękopisy autobiograficzne*, Kraków 1997, s. 200.

realizację profesji rad ewangelicznych możliwe jest tylko i wyłącznie w Kościele, przez Kościół i dla Kościoła.

Zupełnie inaczej widziano tę sprawę przed Vaticanum II. Doskonałości życia konsekrowanego poszukiwano bowiem nie w odniesieniu do Kościoła lecz niemal wyłącznie na drodze cnót. Stawiano zatem na pierwszym miejscu własne uświęcenie jako najwyższy przejaw troski o chwałę Bożą, co sprawiało wrażenie, że życie zakonne (o życiu konsekrowanym właściwie mówi się dopiero od Synodu Biskupów w 1994 roku) jest jakby poza, czy nawet ponad Kościołem².

Obecnie w myśl adhortacji *Vita consecrata* taki pogląd jest nie do przyjęcia, gdyż posoborowa eklezjologia, w świetle której życie konsekrowane jest znakiem i manifestacją Kościoła jako Tajemnicy, Wspólnoty i Misji, otwiera zupełnie nowe perspektywy zarówno dla refleksji teologicznej jak i dla praktyki życia konsekrowanego we wszelkich jego postaciach. Kościół, który jest „[...] w Chrystusie niejako sakramentem, czyli znakiem i narzędziem wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego” (KK 1; por. KK 9 i 48), szczególnie wobec współczesnego świata, ma do spełnienia wielką misję prorocką. Polega ona nie tylko na objawianiu Tajemnicy Boga we Wspólnocie Osób Trójcy Przenajświętszej, ale także na doprowadzeniu do zjednoczenia z Bogiem. Będąc niejako miniaturą Kościoła powszechnego, życie konsekrowane jest profetycznym znakiem i narzędziem zbawienia świata, jakiego nieprzerwanie dokonuje Kościół święty od dwóch tysięcy lat³.

² Por. F. Bogdan, *Instytuty życia konsekrowanego w Kościele lokalnym*, w: *Apostolskie posłannictwo zakonów*, (seria „Powołanie człowieka”, t. VII), red. L. Balter, Poznań 1987, s. 307.

³ Por. J. Cebulski, *Teologiczne tendencje odnowy życia zakonnego*, w: *W służbie Słowa Bożego*, red. R. Malka, W. Wesoły, Płock 1978, s. 85.

1. Życie konsekrowane w Kościele-Tajemnicy

W *Instrumentum laboris* (p. 39), przygotowującym materiał pod obrady Synodu Biskupów z 1994 roku znajdujemy znamienne stwierdzenie, że „nie można zrozumieć życia konsekrowanego bez światła tajemnicy Kościoła i nie można w pełni pojąć Kościoła bez życia konsekrowanego”. W nieco innym brzmieniu ta sama myśl została powtórzona w *Vita consecrata*, w której Jan Paweł II stwierdza, że „życie konsekrowane, obecne w Kościele od samego początku, nigdy nie zaniknie jako jego niezbywalny i konstytutywny element, ponieważ wyraża samą jego naturę” (VC 29). Są to zatem dwie integralnie ze sobą związane rzeczywistości.

Kościół święty — jak uczy Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* — w najgłębszej swej istocie jest tajemnicą (por. KK 3, 5, 39, 44, 63), przez którą należy rozumieć transcendentną i zbawczą rzeczywistość Bożą objawiającą się i działającą na sposób widzialny, a więc nie tyle coś niepoznawalnego i ukrytego, co przede wszystkim nadprzyrodzoną rzeczywistość objawiającą się ludzkości⁴. Owa tajemnica Kościoła wypływa i zarazem jest odzwierciedleniem tajemnicy Trójcy Przenajświętszej (por. KK 4; KDK 40).

Instytuty życia konsekrowanego, wpisane w samo serce Kościoła najpełniej odsłaniają tajemnicę Boga stale obecnego w Kościele. Tę myśl rozwija Jan Paweł II w pierwszym rozdziale adhortacji *Vita consecrata*, gdzie stwierdza, że „[...] życie konsekrowane w szczególny sposób urzeczywistnia ową «*confessio Trinitatis*», która jest znamieną cechą całego życia chrześcijańskiego:

⁴ Zob. W. Granat, *Misterium Kościoła. Refleksje nad pierwszym rozdziałem Konstytucji dogmatycznej «Lumen gentium»*, ZN KUL 9(1966), nr 3, s. 3.

wyraża podziw i uznanie dla wzniosłego piękna Boga Ojca, Syna i Ducha Świętego i z radością świadczy o Jego miłościwej łaskowości wobec każdej ludzkiej istoty" (VC 16).

Osadzenie życia konsekrowanego w misterium Trójcy Przenajświętszej Jan Paweł II wyraża przy pomocy trzech charakterystycznych formuł: „A Patre ad Patrem”, „Per Filium” oraz „In Spiritu”. Pierwsza z nich zwraca uwagę, że powołanie do życia konsekrowanego jest wyłączną inicjatywą Boga Ojca (por. VC 17). Sam fakt istnienia w Kościele i świecie osób konsekrowanych jest zatem znakiem i manifestacją ojcowskiej troski Boga, pełnej miłości i miłosierdzia. Koniecznym dopełnieniem formuły, że od Ojca wychodzimy i ku Niemu mamy ustawicznie zdążać („A Patre ad Patrem”) są dwie pozostałe: „Per Filium” oraz „In Spiritu” — przez Syna w Duchu Świętym. Syn Boży Jezus Chrystus jest jedyną drogą do Ojca (por. J 14, 6), toteż wierne naśladowanie Go w Jego dziewictwie, ubóstwie i posłuszeństwie stanowi „[...] właściwy program dla wszystkich ludzi powołanych i na wszystkie czasy” (VC 18). Odkrycie tej wzniosłej drogi i wytrwałe kroczenie po niej jest dziełem Ducha Świętego, dzięki czemu życie konsekrowane staje się szczególnie głębokim znakiem Kościoła-Oblubienicy (por. VC 19).

Życie konsekrowane w różnorodności swoich form odsłania prawdę o Kościele jako Misterium także przez to, że jest szczególnie zatroskane o dążenie do świętości, czyli do najściślejszego związku chrześcijanina z Bogiem, do którego powołani są wszyscy w Kościele niezależnie od swojego stanu, płci, zawodu itp. (por. KK 39). Szczególną jednak powinność w tym względzie mają osoby konsekrowane, gdyż — jak uczy Ojciec święty — „profesja rad ewangelicznych należy niezaprzeczalnie do życia i świętości Kościoła” (VC 29). Potwierdza to dalej pisząc, iż „w ukazywaniu świętości Kościoła obiektywne pierwszeństwo nale-

ży przyznać życiu konsekrowanemu, jako że odzwierciedla ono sposób życia samego Chrystusa” (VC 32).

W tym miejscu warto zauważyć, że rady ewangeliczne, będące pewną drogą do świętości, są charyzmatem, a więc „darem Bożym, który Kościół otrzymał od swego Pana i z łaski Jego ustawicznie zachowuje” (KK 43). Ten charyzmatyczny dar sprawia, że osoby konsekrowane „w szczególny sposób zespalają się z Kościołem i jego tajemnicą” (KK 44)⁵. Istnieje zatem ścisły związek pomiędzy tajemnicą Kościoła a charyzmatyczną naturą życia opartego na profesji rad ewangelicznych. W pełni uzasadnione jest zatem twierdzenie, że „poza Kościołem nie ma konsekracji” (*extra Ecclesiam nulla consecratio*)⁶.

2. Życie konsekrowane w Kościele-Wspólnocie

Jednym z najbardziej charakterystycznych soborowych określeń Kościoła jest wskazanie na jego komunijny charakter, m.in. przez zastosowanie biblijnych obrazów, takich jak: lud Boży, owczarnia, trzoda i innych (por. KK 6). Jak ważne jest to określenie świadczy fakt, że w końcowych dokumentach soborowych pojęcie „*communio*” zostało użyte 112 razy, a synonimiczne „*communitas*” — aż 183 razy. W ten sposób Sobór pragnął opisać

⁵ Por. Paweł VI, *Charyzmat życia zakonnego. Przemówienia i dokumenty*, wyb. i opr. A. Żuchowski, T. Sułowska, Poznań-Warszawa 1974, s. 66.

⁶ Zob. G. B. Hume, *Życie konsekrowane i jego misja w Kościele i w świecie*, „L'Osservatore Romano”, 16(1995), nr 1, s. 19; por. A. J. Nowak, *Ślub czystości czy konsekracja ciała?*, w: *Ku szczęściu — bez oszustwa* (seria „Homo meditans”, t. 18), red. J. Misiurek, A. J. Nowak, W. Słomka, Lublin 1997, s. 162; W. Słomka, *Eklezjalny rys życia konsekrowanego*, w: «*Vita Consecrata*». *Adhortacja. Tekst i komentarze*, red. A. J. Nowak, Lublin 1998, s. 216; Z. Krzyszowski, *Poza Kościołem nie ma konsekracji*, w: tamże, s. 229-231.

najgłębszą istotę Kościoła⁷. Oznacza to, że wszelkie formy organizacyjne Kościoła świętego powinny odzwierciedlać jego komunijne misterium, zakotwiczone w komunii Boskich Osób. Mówi się nawet, że komunია Kościoła jest ikoną Trójcy Świętej. Jest to bowiem wspólnota z Bogiem Ojcem przez Chrystusa w Duchu Świętym. Oznacza to, że Kościół tylko wtedy jest skutecznym narzędziem zjednoczenia ludzi z Bogiem i pojednania ludzi między sobą, kiedy sam jest komunią odzwierciedlającą jedność i różnorodność Wspólnoty Boga. Zaznaczyć jednak trzeba, że pojęcie komunii eklezjalnej zakłada zawsze podwójne odniesienie: wertykalne (komunia z Bogiem) i horyzontalne (komunia między ludźmi) Nie ma bowiem prawdziwej wspólnoty między ludźmi, jeżeli najpierw nie będzie głębokiego zjednoczenia z Bogiem⁸.

Wertykalne i horyzontalne odniesienie eklezjalnej wspólnoty aktualizuje się najpełniej w sprawowaniu Eucharystii (por. KL 2-3). Kościół święty żyje Eucharystią i dzięki niej coraz bardziej się jednoczy. Jest ona najintensywniejszym wydarzeniem eklezjalnym i zarazem szczytowym sakramentem wspólnoty Kościoła, gdyż nie tylko oznacza, ale również urzeczywistnia i sprawia jedność Kościoła⁹. Tę prawdę wyraził Jan Paweł II w czasie II Ogólnopolskiego Kongresu Eucharystycznego w 1987 roku

⁷ Por. W. Kasper, *Kościół jako wspólnota. Refleksje nad eklezjologiczną ideą przewodnią Soboru Watykańskiego II*, „Communio”, 6(1986), nr 4, s. 28-31.

⁸ Por. A. Nowicki, *Teologia Kościoła — wspólnoty*, „Colloquium Salutis”, 23-24(1991-1992), s. 188-189; H. Bogacki, *Związanie Kościoła z Trójcą Św.*, „Ateneum Kapłańskie”, 55(1963), t. 66, s. 25-26.

⁹ Por. E. Ozorowski, *Trynitarna struktura chrześcijańskiego «communio»*, „Collectanea Theologica”, 41(1971), f. 4, s. 62; J. Krucina, *Wspólnotowa struktura Kościoła*, „Znak”, 20(1968), nr 9, s. 1111; R. Rogowski, *Kościół misterium wspólnoty*, „Ateneum Kapłańskie”, 70(1977), t. 88, s. 329.

przywołując słowa św. Teresy z Lisieux o tym, że „serce Kościoła bije rytmem Eucharystii”¹⁰.

Skoro Kościół święty jest w najgłębszej swej naturze tajemnicą komunii (por. KK 4; VC 41), to „życie braterskie, rozumiane jako życie wspólne w miłości, stanowi wymowny znak kościelnej komunii” (VC 42). A ponieważ jest ono istotnym wymiarem życia konsekrowanego, dlatego — jak czytamy w *Instrumentum laboris* — nie sposób „właściwie pojąć tajemnicy komunii Kościoła bez zrozumienia życia konsekrowanego, jak również życia tego nie można pojąć i nim żyć, jeżeli nie jest ono zakorzenione w komunii kościelnej” (nr 2). Z tego powodu najnowsze nauczanie Kościoła kładzie wielki nacisk na braterską komunie osób konsekrowanych. Przykładem tego jest m.in. dokument pt. *Życie braterskie we wspólnocie. Congregavit nos in unum Christi amor*, jak również adhortacja Jana Pawła II *Vita consecrata*, gdzie czytamy, że „braterska komunie jest nie tylko narzędziem służącym określonej misji, ale przede wszystkim przestrzenią teologalną, w której można doświadczyć mistycznej obecności Zmartwychwstałego Pana” (VC 41-42).

Warto zwrócić uwagę na to zupełnie nowe określenie wspólnoty życia konsekrowanego. Jest ona widziana nie tyle w kategoriach funkcjonalno-organizacyjnych, co raczej jako „przestrzeń teologalna” (por. VC 42), a więc także jako przedmiot kontemplacji, zwłaszcza wtedy, gdy aktualizuje się podczas sprawowania Eucharystii. W niej i przez nią objawia się bowiem jedność Trójcy Przenajświętszej, a zarazem możliwe staje się autentyczne doświadczenie Kościoła jako Komunii. Słusznie zatem Jan Paweł

¹⁰ Jan Paweł II, „Do końca ich umiłował”. *Trzecia wizyta duszpasterska w Polsce*, Città del Vaticano 1987, s. 14; por. W. Kasper, art. cyt., s. 32-33; J. Bokwa, *Kościół jako wspólnota. Wokół dokumentu Kongregacji ds. Doktryny Wiary, „Przegląd Powszechny”*, 1993, nr 1, s. 35.

II pisze, że „Kościół powierza wspólnotom życia konsekrowanego szczególną troskę o wzrost duchowości komunii przede wszystkim wewnątrz nich samych, a następnie w łonie kościelnej wspólnoty i poza jej obrębem” (VC 51). Osoby konsekrowane we wspólnocie Kościoła postrzegane są jako „ekspersi komunii” i twórcy komunijnego stylu życia¹¹.

3. Życie konsekrowane w Kościele-Misji

Sobór Watykański II w *Dekrecie o działalności misyjnej Kościoła* wyraźnie zaznacza, że Kościół święty z natury swojej jest misyjny, „ponieważ swój początek bierze wedle planu Ojca z posłania (*ex missione*) Syna i z posłania Ducha Świętego” (DM 2; por. RMs 1). Ta misyjność Kościoła, mając swoje źródło w Trójcy Przenajświętszej, urzeczywistnia się we wszelkich przejawach jego działalności i w całym bogactwie jego złożoności¹².

Rola wspólnot życia konsekrowanego jest w tym względzie nie do zastąpienia. Podobnie bowiem jak dla zrozumienia istoty życia konsekrowanego konieczne jest wniknięcie w tajemnicę Kościoła, a zarazem misterium Kościoła pełniej odsłania się w życiu konsekrowanym, tak samo niezrozumiałe staje się posłannictwo stanu opartego na profesji rad ewangelicznych, jeżeli nie będzie ono osadzone w misyjnym posłannictwie Kościoła. Jednocześnie zubożony byłby obraz Kościoła, gdyby pozbawić go całego apostołskiego zaangażowania, jakie przejawia się we

¹¹ Por. S. Urbański, *Wspólnota zakonna miejscem życia braterskiego w miłości w świetle adhortacji «Vita consecrata» Jana Pawła II*, w: *Dar życia konsekrowanego*, red. E. Nieradka, S. Hareźga, Rzeszów 1996, s. 58-59; A. Derdziuk, *Teologiczny wymiar braterstwa osób konsekrowanych*, „Roczniki Teologiczne”, 44(1997), z. 3, s. 96-98.

¹² Por. A. Wolanin, *Trynitarne podstawy misji*, w: *Kościół misyjny. Podstawowe studium misjologii*, red. S. Karotempler, Warszawa 1997, s. 44-45.

wszystkich formach życia konsekrowanego. „Istotnie — pisze Papież w *Vita consecrata* — życie konsekrowane znajduje się w samym sercu Kościoła jako element o decydującym znaczeniu dla jego misji” (VC 3). Apostolstwo należy zatem do samej istoty życia konsekrowanego.

Odkąd w Kościele zaistniał stan życia konsekrowanego, zawsze kojarzono z nim działalność apostołską do tego stopnia, że w średniowieczu zamiennie nazywano życie konsekrowane życiem apostołskim (*vita apostolica*). Działo się tak zapewne dlatego, że w radykalizmie ewangelicznym dostrzegano daleko idące podobieństwo do Apostołów, którzy zostawiwszy wszystko, oddali się całkowicie głoszeniu Ewangelii¹³.

Do tej myśli powraca soborowa idea przystosowanej odnowy życia zakonnego. W dekrecie *Perfectae caritatis* zawarto przeswiadczenie, że życie osób konsekrowanych „powinno być przepojone duchem apostołskim, a cała działalność apostołska ma być nacechowana duchem zakonnym” (DZ 8). Nie ma więc opozycji pomiędzy życiem konsekrowanym poszczególnych osób i misją Kościoła, lecz wszystkie te elementy stanowią jedną całość zakotwiczoną w misyjnej tajemnicy Kościoła świętego. Konsekracja w sposób konieczny implikuje posłanie. Bóg bowiem wybiera dla siebie konkretne osoby i posyła je ze względu na dobro innych. Ojcowie Synodu Biskupów z 1994 roku w końcowym orędziu wprost stwierdzają, że „osoba konsekrowana otrzymuje konsekrację dla misji w Kościele”¹⁴. Jest więc posłana, aby czynić dzieło Boże mocą Boga.

¹³ Por. E. Weron, *Apostolski wymiar instytucji życia konsekrowanego*, w: *Apostolskie posłannictwo zakonów* (seria „Powołanie człowieka”, t. 7), red. L. Balter, Poznań 1987, s. 275; S. Miecznikowski, *Miejsce zakonów w Kościele*, w: *Kościół w świetle Soboru*, red. H. Bogacki, S. Moysa, Poznań 1968, s. 285.

¹⁴ Synod Biskupów, IX Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, *Orędzie Ojców*

Co więcej, osoby konsekrowane, angażując się zgodnie z właściwym sobie charyzmatem w szeroko pojętą działalność apostolską, są znakiem i manifestacją misyjnej natury Kościoła świętego (por. VC 1). Słusznie zatem Jan Paweł II w *Vita consecrata* stwierdza, że „Kościół potrzebuje duchowego i apostolskiego wkładu, jaki może wnieść odnowione i pełne energii życie konsekrowane” (VC 13), a to między innymi ze względu na sam sposób życia polegający na totalnej służbie dla Boga, Kościoła i braci (por. EN 69).

W myśl soborowego i posoborowego nauczania Kościoła na temat życia konsekrowanego i jego miejsca w Kościele i w świecie, należy stwierdzić, że udział w misyjnym posłannictwie Kościoła ze strony osób konsekrowanych, obok zewnętrznych form zaangażowania apostolskiego, najpełniej wyraża się w głębi ich życia duchowego. Z niego pochodzi owa duchowa płodność osób konsekrowanych, która uzewnętrznia się w podejmowaniu różnorodnych dzieł apostolskich, zwłaszcza charytatywnych (por. DZ 5).

Tę ścisłą współzależność życia duchowego osób konsekrowanych z ich misyjno-apostolskim zaangażowaniem w Kościele, Jan Paweł II ukazuje na przykładzie sceny przemienienia na Górze Tabor (por. VC 14-16)¹⁵. Droga Chrystusa z uczniami na Górę jest symbolem wysiłku przemiany życia i duchowego wzrostu, do którego wezwane są wszystkie osoby konsekrowane. Zachwyty pięknem Chrystusa przemienionego i okrzyk Piotra „Panie, dobrze, że tu jesteśmy!” (Mt 17, 4) to obraz pełni życia du-

Synodu do Ludu Bożego, „L'Osservatore Romano”, 16(1995), nr 1, s. 45; por. L. Vega, *Ostatni Synod Biskupów a teologia życia konsekrowanego*, „Homo Dei”, 64(1995), nr 1, s. 10.

¹⁵ Zob. E. Świerczek, *Profetyczny wymiar życia konsekrowanego w blasku Przemienienia Jezusa na Górze Tabor*, w: *Dar życia konsekrowanego...*, dz. cyt., s. 80.

chowego, osiągającego stany kontemplacji nadprzyrodzonej i zjednoczenia mistycznego. Jednakże doświadczenie duchowe bliskości Chrystusa Zmartwychwstałego domaga się zawierzenia się miłości Boga, który „wzywa do swojej wyłącznej służby, i poświęcenia się całkowicie Jemu oraz Jego zamysłowi zbawienia” (VC 17). Oznacza to, że przemieniające doznanie obecności Boga jest w życiu osoby konsekrowanej źródłem radykalnego zaangażowania w dzieło ewangelizacji. Po chwili cieszenia się bliskością Chrystusa, Apostołowie muszą opuścić „górze” kontemplacyjnego doświadczenia Boga, aby zejść „na nizinę” codziennej egzystencji i tam wraz z Chrystusem „wypełnić z trudem Boży zamysł i odważnie wejść na drogę Krzyża” (VC 14)¹⁶.

W ten sposób Jan Paweł II ukazał, że nawet najbardziej wzniosłe życie duchowe i zaangażowane apostołstwo są ze sobą integralnie związane. Cała wędrówka duchowa, mająca za cel doświadczenie obecności Chrystusa, ostatecznie znajduje swoje przedłużenie w służbie na rzecz Jego mistycznego Ciała.

*

Po dwudziestu wiekach profetyczno-zbawczej obecności Kościoła świętego w historii świata, nie przestał on być „znakiem sprzeciwu”. Wprost przeciwnie, można przytoczyć bardzo wiele przykładów na to, że świat współczesny oczekuje od Kościoła bardziej świadectwa autentycznego życia wiarą w Jezusa Chrystusa aniżeli samego pouczenia o słuszności tej drogi (por. EN 41). Nie ulega wątpliwości, że to krytyczne ostrze uwagi skiero-

¹⁶ Por. S. Urbański, *Mistyka życia konsekrowanego w świetle VC*, „Życie Konsekrowane”, 1998, nr 2, s. 71-72; tenże, *Mistyka — zagrożenie czy rozwój życia duchowego osób konsekrowanych*, „Życie Konsekrowane”, 1999, nr 1, s. 23-25.

wane jest przede wszystkim do osób konsekrowanych, które słusznie identyfikowane są jako pozostające w najściślejszym związku z Kościołem.

Wynika z tego, że na nich spoczywa główny ciężar dawania świadectwa nowego życia, co stanowi istotny wymiar prorockiego posłannictwa. Potwierdza to całe niemal posoborowe nauczanie Kościoła na temat życia konsekrowanego. Na przykład Kodeks Prawa Kanonicznego wprost stwierdza, że „apostolstwo wszystkich zakonników polega na świadectwie ich życia konsekrowanego, które winni ożywiać modlitwą i pokutą” (kan. 673). Podobnie uczył Jan Paweł II przemawiając do osób zakonnych podczas podróży do Wielkiej Brytanii w 1982 roku: „W was Kościół i świat powinni dostrzec żywego Pana”¹⁷. Tę samą prawdę, choć w szerszym już kontekście raz jeszcze wyraził Papież w cytowanej wielokrotnie adhortacji *Vita consecrata*, pisząc: „Święci i święte zawsze byli źródłem i początkiem odnowy w najtrudniejszych momentach całych dziejów Kościoła [...]. Instytuty życia konsekrowanego muszą mieć świadomość, że przez profesję rad ewangelicznych pełnią szczególną misję w dzisiejszym Kościele” (VC 35).

Należy zatem żywić nadzieję, że także w trzecim tysiącleciu Kościół święty doświadczać będzie głębokiej odnowy moralno-duchowej dzięki osobom konsekrowanym, które pielęgnują w sobie świadomość, że są znakiem i przejawem Kościoła Tajemnicy, Wspólnoty i Misji wobec świata.

¹⁷ Jan Paweł II, *O życiu zakonnym. Przemówienia — Listy apostolskie — Instrukcje*, opr. E. Weron i A. Jaroch, Poznań-Warszawa 1984, s. 214.